

Yritysten jätehuolto

Elinkeinotoiminnanharjoittajat päättävät itse jätehuollostaan ja hankkivat palvelut haluamaltaan toimijalta. Jätelain mukaan yritysten ja yhteisöjen tehtävänä on **tunnistaa, lajitella ja varastoida** toiminnassaan syntyneet jätteet ja vaaralliset jätteet sekä toimittaa ne asianmukaiseen vastaanottoipaikkaan, jolla on siihen tarvittavat voimassaolevat luvat. Yritys voi tarvittaessa pyytää kunnalta jätehuoltopalveluita, jos markkinoilla ei ole kohtuullisesti saatavilla yksityisiä palveluita. Tällöin sopimus on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan ¹⁾.

Poikkeuksen yritysten jätehuollon järjestämisvelvollisuudesta muodostavat niin sanottujen kivijalkaliikkeiden jätteet, jotka kuuluvat kunnan järjestämän jätteenkeräyksen piiriin. Kivijalkaliikkeiden jätteillä tarkoitetaan asuinkiinteistön yhteydessä olevan yrityksen jätteitä, jotka ominaisuudeltaan, koostumukseltaan ja määrältään vastaavat asumisessa syntyvää jätettä, ja jotka eivät ole vaarallista jätettä. Kittilässä kunnan järjestämästä jätteenkeräyksestä vastaa Lapin Jätehuolto kuntayhtymä (Lapeco).

Vapaa-ajan asunnossa syntyvä jäte on kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piirissä ²⁾. Vapaa-ajan asuntoihin lasketaan omaan käyttöön tarkoitettujen kesämökkien lisäksi **vuokrattavat lomamökit ja -osakkeet** sekä muut vastaavat vapaa-ajan asuinrakennukset. Hotellinomaisia palveluja tarjoavien lomakyläiden syntyvä jäte on kuitenkin elinkeinotoiminnan jätettä. ³⁾

Yritysten jätehuoltojärjestelmä

- hotellit ja hotellinomaisia palveluja tarjoavat lomakylät
- kaupungit
- teollisuus
- yksityiset palvelulaitokset
- yksityiset oppilaitokset
- seurakunnat
- muu elinkeinotoiminta

Kunnallinen jätehuoltojärjestelmä

- asutus
- vapaa-ajan asunnot, myös vuokrattavat lomahuoneistot
- kivijalkaliikkeiden asumisjätteisiin rinnastettava jäte

Henkilökunnan perehdyttäminen

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että yrityksensä jätehuollosta vastaavat henkilöt perehdytetään toiminnan seurantaan ja tarkkailuun ja että heille annetaan siitä riittävät tiedot. Toiminnanharjoittajan on viivytyksettä ryhdyttävä toimiin seurannan ja tarkkailun perusteella havaittujen toiminnan puutteiden poistamiseksi. ⁴⁾

Etusijajärjestys ja kierrätysvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on noudatettava toimintansa jätehuollossa etusijajärjestystä sitovana velvoitteena siten, että saavutetaan kokonaisuutena arvioiden paras tulos ⁵⁾. Etusijajärjestyksen mukaan:

1. **Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää** ja haitallisuutta.
2. Syntynyt jäte tulee käyttää uudelleen tai valmistella uudelleenkäyttöä varten.
3. Ellei uudelleenkäyttö ole mahdollista, tulee jäte hyödyntää uusien tuotteiden raaka-aineena.
4. Jos jätettä ei voi jalostaa raaka-aineeksi, tulee se hyödyntää energiana.
5. Jos hyödyntäminen ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä esimerkiksi sijoittamalla kaatopaikalle.

Teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan, jonka tuotannossa syntyy jätettä, on järjestettävä vastuulleen kuuluvan **paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys**, mikäli se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista ⁶⁾.

Rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys ja hyödyntäminen

Rakennus- ja purkujätteen haltijan on järjestettävä jätteen erilliskeräys siten, että mahdollisimman suuri osa jätteestä voidaan valmistella uudelleenkäyttöön tai muuten kierrättää tai hyödyntää. Erilliskeräys on järjestettävä ainakin seuraaville jätelajeille:

- betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet
- kipsipohjaiset jätteet,
- kyllästämättömät puujätteet,
- metallijätteet,
- lasijätteet,
- muovijätteet,
- paperi- ja kartonkijätteet,
- maa- ja kiviainesjätteet. ⁷⁾

Yritysten vaaralliset jätteet

Vaarallisilla jätteillä (aikaisemmin ongelmajäte) tarkoitetaan jätettä, jolla on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muu terveydelle vaarallinen, ympäristölle vaarallinen tai muu vastaava vaaraominaisuus ⁸⁾. **Vaarallisia jätteitä ovat muun muassa romuajoneuvot, jäteöljyt ja muut öljyiset jätteet, käytöstä poistetut akut, monet liuottimet, lääkkeet, painekyllästetty puu, asbestipitoinen purkujäte ja loisteputket** ⁹⁾.

Jätelain mukaan vaarallisen jätteen haltija vastaa jätteistään. **Yrityksen johdon tulee olla selvillä yrityksessä käytössä olevista aineista ja niiden vaarallisuudesta**. Vaarallinen jäte ei ole koskaan ilman omistajaa. Jätteen siirtyessä luvan omaavalle vastaanottajalle siirtyy myös vastuu ja selvilläolovelvollisuus jätteestä ja sen ympäristö- ja terveysvaikutuksista.

Vaarallinen jäte on säilytettävä ja pakattava siten, että jätteen säilyttämisestä ja kuljettamisesta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Vaarallisen jätteen pakkaukseen on merkittävä jätteen haltijan nimi, jätteen nimi sekä turvallisuuden ja jätehuollon järjestämisen kannalta tarpeelliset tiedot ja varoitukset ¹⁰⁾. Vaarallisen jätteen pakkauksen on oltava tiivis ja tiiviisti uudelleen suljettava ja sen on kestävä tavanomaisesta käytöstä, siirtämisestä ja säilytysolosuhteista aiheutuva kuormitus ja rasitus. Pakkauksen ja sulkimen materiaalit eivät saa reagoida vaarallisen jätteen kanssa siten, että jätteestä aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. ¹¹⁾

Jätteen tuottajan kirjanpito

Elinkeinotoiminnassa, jossa syntyy jätettä vähintään 100 tonnia vuodessa tai syntyy vaarallista jätettä, on pidettävä aikajärjestyksen mukaista kirjaa syntyvistä jätteistä ¹²⁾. Kirjanpito on laadittava toimipaikoittain.

Kirjanpidossa on oltava

- jätteen määrä,
- kuvaus jätelajista,
- olennaiset tiedot jätteen ominaisuuksista,
- olennaiset tiedot jätteen koostumuksesta.

Toimitettaessa jäte muualle käsiteltäväksi, kirjanpidossa on oltava myös jätteen vastaanottajan ja kuljettajan nimi ja yhteystiedot. Kirjanpitotiedot on säilytettävä kirjallisesti tai sähköisesti kuusi vuotta. ¹³⁾

Jätekuljetukset ja siirtoasiakirjat

Jätteen saa luovuttaa vain sille, jolla on jätehuoltorekisteriin merkitsemisen tai ympäristöluvan perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä. Jätehuoltorekisteri tarkoittaa ELY-keskusten ylläpitämää rekisteriä jätteenkuljetusta harjoittavista toimijoista. Elinkeinotoiminnassa syntyvän jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja vaarallisen jätteen, sako- ja umpikaivolietteen sekä rakennus- ja purkujätteen luovuttamisesta kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi. ¹⁴⁾

Siirtoasiakirja voi olla vapaamuotoinen, mutta siinä on oltava seuraavat tiedot:

- jätteen tuottajan tai muun jätteen haltijan, kuljettajan ja vastaanottajan nimi ja yhteystiedot,
- jätteen siirron ajankohta sekä alkamis- ja päättymispaikka,
- jäteluettelon mukainen jätteen nimike sekä kuvaus jätelajista,
- jätteen määrä,
- jätteen haltijan nimikirjoitus tai sähköinen allekirjoitus,
- jätteen vastaanottajan allekirjoitus mukaan lukien tiedot vastaanotetun jätteen määrästä ¹⁵⁾.

Jätteen haltijan on annettava siirtoasiakirja jätteen kuljettajalle, joka antaa siirron päätyttyä asiakirjan jätteen vastaanottajalle. Vastaanottajan on vahvistettava jätteen vastaanotto asiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan tai muin luotettavin järjestelyin. Siirtoasiakirja voi olla sähköisesti tallennettuna, jos se on luettavissa kuljetuksen aikana. Jätteen haltijan ja vastaanottajan on säilytettävä siirtoasiakirja tai sen jäljennös kolmen vuoden ajan. ¹⁶⁾

Esimerkkejä siirtoasiakirjoista

<https://media.voog.com/0000/0044/2776/files/j%C3%A4tteen%20siirtoasiakirja-2.pdf>

<https://residuum.fi/assets/Lomakkeet/siirtoasiakirja-paperi.pdf>

Kittilän alueella toimivia jätehuoltoyrityksiä

Yritykset tekevät itse sopimuksen jätehuoltonsa hoitamisesta lain edellyttämällä tavalla jätehuoltoyrityksen kanssa. Jätehuoltosopimus voi kattaa myös jäteseurannan. Tällöin yritys saa säännöllisin väliajoin raportin jätemääristään ja kierrätysasteestaan, mikä helpottaa toiminnan suunnittelua ja sen kehittämistä.

Kittilän alueella tällä hetkellä toimivia jätehuoltoyrityksiä:

Hettula Oy <https://hettula.com>
 Urbaser Oy <https://urbaser.fi/>
 Lassila & Tikanoja Oyj www.lt.fi

Levin matkailukeskuksen ja sen vaikutusalueen jätehuollon kehittämissuunnitelman laatiminen –hanke

Lisätietoja Liisa Arpiainen, ympäristösuunnittelija 040 682 1243, liisa.arpiainen@kittila.fi

Rahoittajat Kittilän kunta, Lapeco, Lapin ELY-keskus ja Ympäristöministeriö

Hankeaika 1.8.-31.12.2019

<http://www.kittila.fi/levin-matkailukeskuksen-ja-sen-vaikutusalueen-jatehuollon-kehittamissuunnitelman-laatiminen>

Lisätietoja jätehuollosta ja sen valvonnasta Kittilässä

Piippa Wäli, ympäristösihteeri, Kittilän kunta, puhelin 040 847 9552, ymparisto@kittila.fi

Kaisa Pikkarainen, ympäristötarkastaja, Kittilän kunta, puhelin 040 636 0512

Viittaukset lainsäädäntöön:

www.finlex.fi

- 1) Jätelaki 646/2011 33 §
- 2) Jätelaki 646/2011 32 §
- 3) Valtioneuvoston asetus jätteistä 179/2012 5 §
- 4) Jätelaki 2011/646 120 §
- 5) Jätelaki 2011/646 8 §
- 6) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179 14 §
- 7) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179 16 §
- 8) Jätelaki 2011/646 6 §
- 9) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179, Liite 4 Jäteluettelo
- 10) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179 9 §
- 11) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179 8 §
- 12) Jätelaki 2011/646 118 §
- 13) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179 20 §
- 14) Jätelaki 2011/646 29 §
- 15) Valtioneuvoston asetus jätteistä 2012/179 24 §
- 16) Jätelaki 2011/646 121 §

Kittilä

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kittilä

Kittilän kunta
Valtatie 15, 99100 Kittilä